

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

YATIRIM

TEŞVİK

BÜLTENİ

2024

HAVADA, KARADA, AÇIK DENİZLERDE

► “DÜNYANIN REDÜKTÖRÜ”

“A World of Gearboxes”
for the universe from “YILMAZ”

> Dünyanın tercih ettiği redüktörlerden “Dünya Kadar” üretiyor ve tüm dünyanın kullanımına sunuyoruz. Avrupa’dan Asya’ya, Amerika’dan Afrika’ya tüm dünyada 100’den fazla ülkeye yaptığımız ihracatla “YILMAZ REDÜKTÖR” adını gururla tanıtıyor, ekonomiye değer katıyoruz.

> By producing whole lots of gearboxes as “YILMAZ” and exporting to more than 100 countries all over the world from Europe to Asia, from America to Africa, we are proud of serving the universe and adding value to the economy.

Yılmaz Redüktör San. Tic. A.Ş.
Atatürk, Lozan Cd. No:17, 34522 Esenyurt/Istanbul
Tel : +90 212 886 90 00
E-Posta : yilmaz@yr.com.tr

www.yr.com.tr

2021

İÇİNDEKİLER

- I** DÜNYA VE TÜRKİYE'DE YATIRIM ORTAMI
- II** TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ
- III** YATIRIM TEŞVİKİNE YÖNELİK YENİLİKLER
- IV** SANAYİNİN FİNANSMANI
- V** EKONOMİYE GENEL BAKIŞ

DÜNYA VE TÜRKİYE'DE YATIRIM ORTAMI

Ekonomiye Genel Bakış

47.18

+5.97

17.14

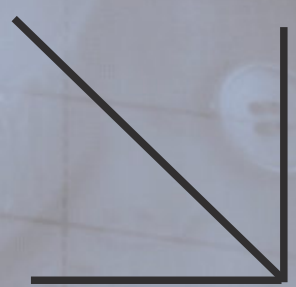
24.25

-7.55

+0.96

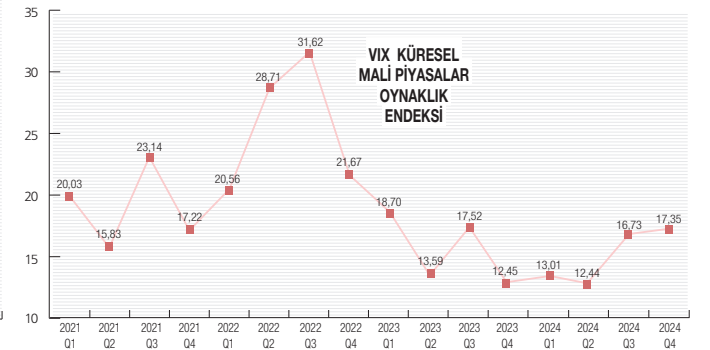
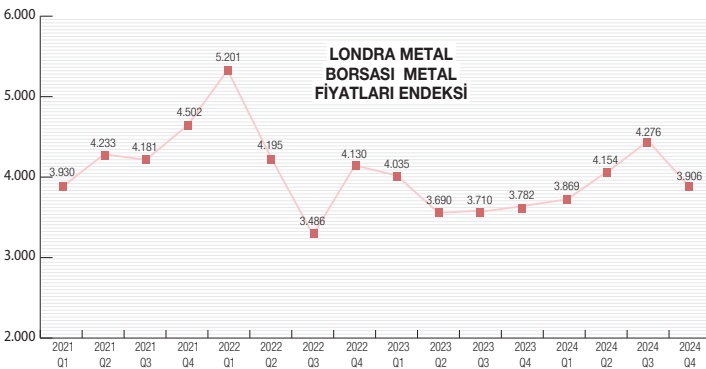
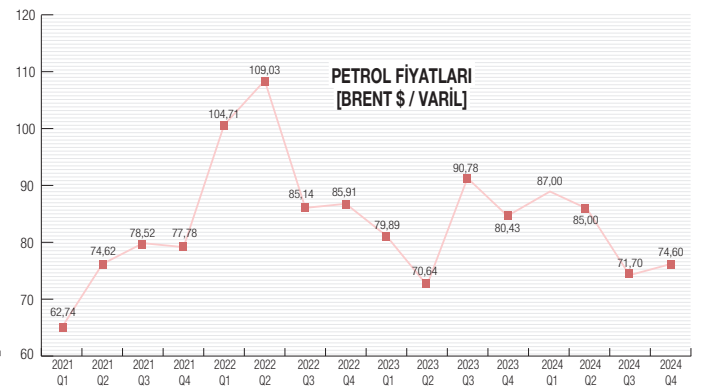
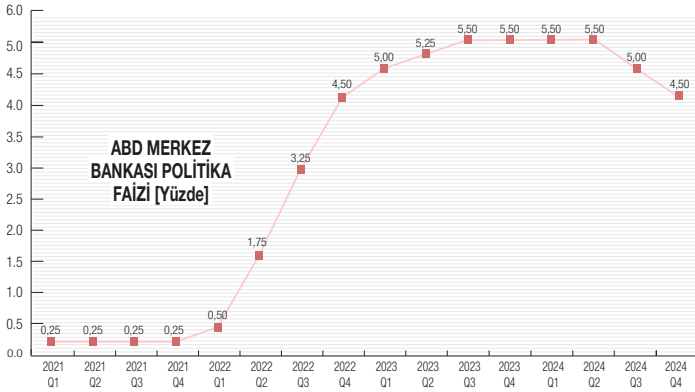
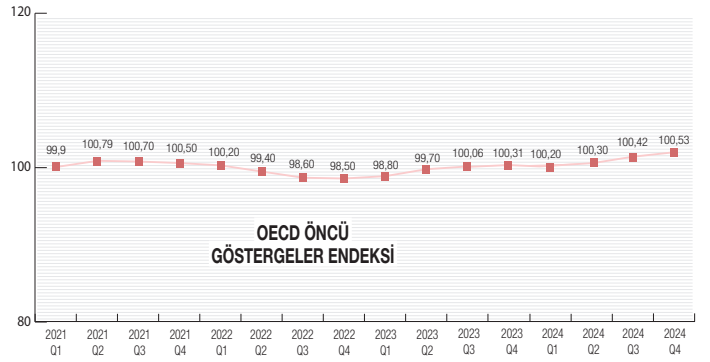
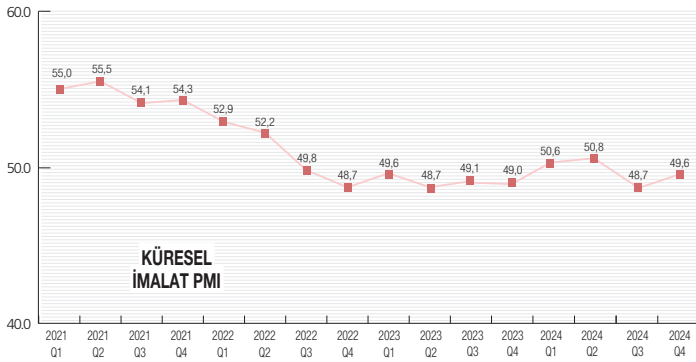
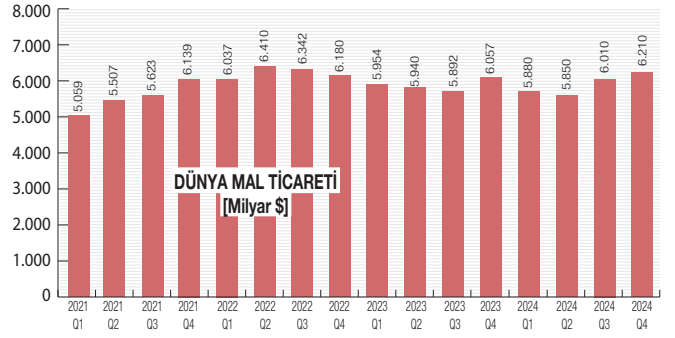
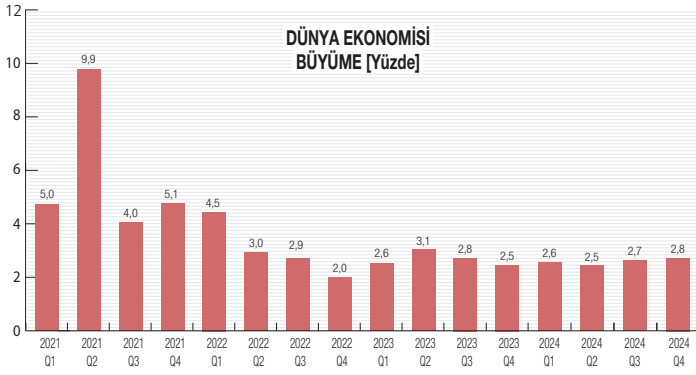
85.12

5.45

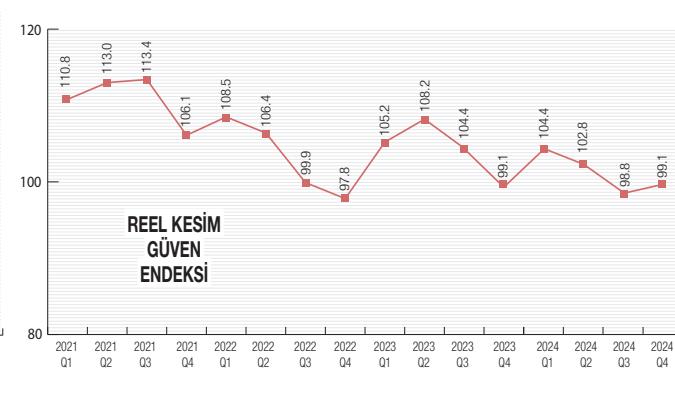
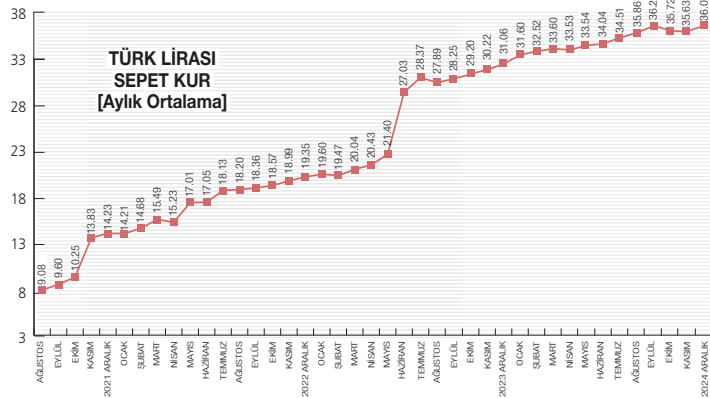
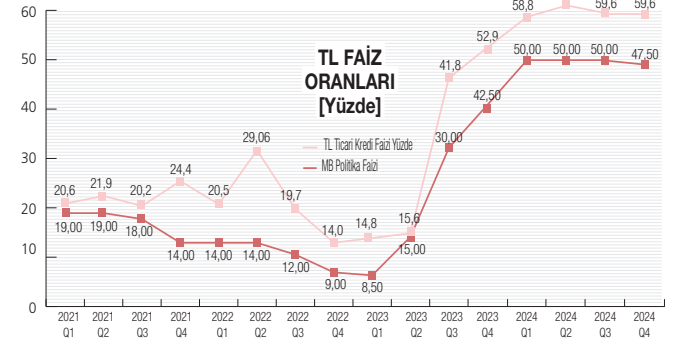
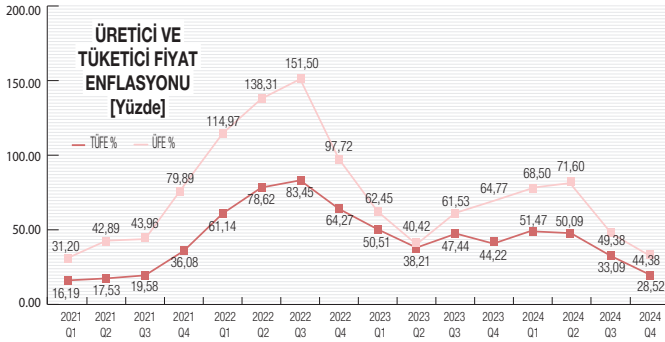
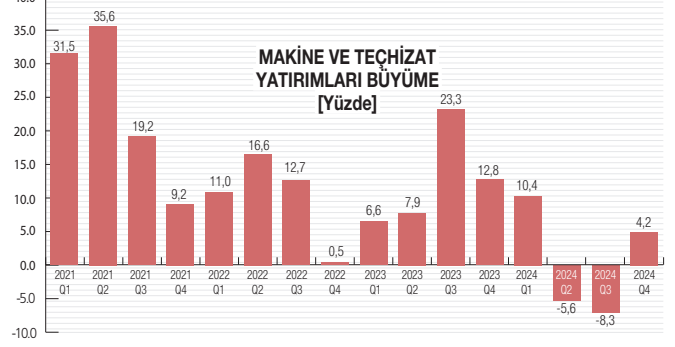
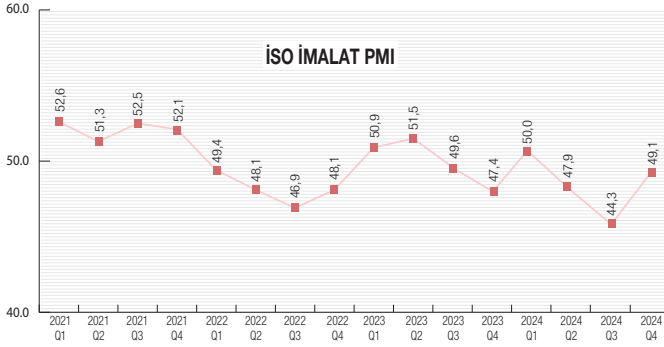
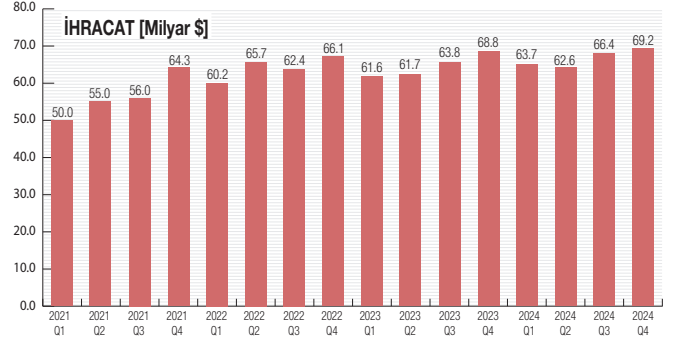
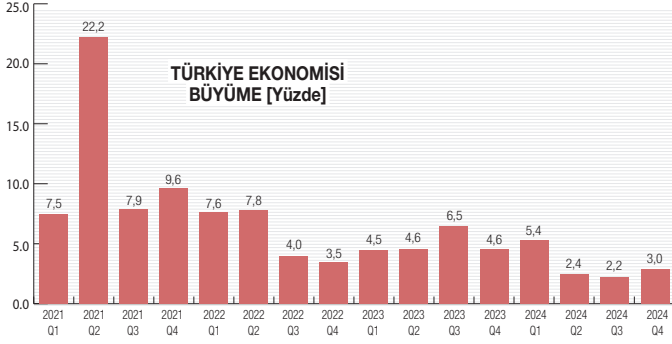
DÜNYA VE TÜRKİYE'DE YATIRIM ORTAMI

DÜNYADA YATIRIM ORTAMI

DÜNYA VE TÜRKİYE'DE YATIRIM ORTAMI

TÜRKİYE'DE YATIRIM ORTAMI

TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

Türkiye'de verilen yatırım teşvik belgeleri, 2023 ve 2024 yıllarında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayınlanan veriler esas alınarak analiz edilmektedir.

TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

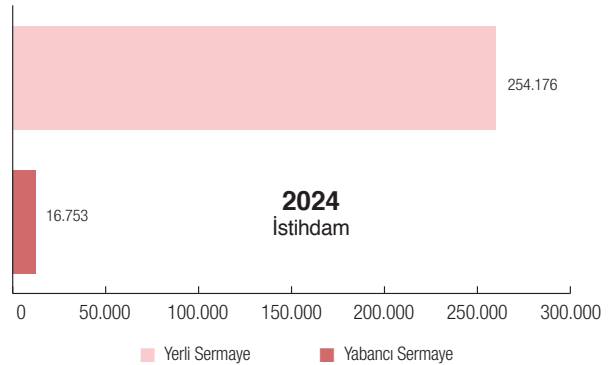
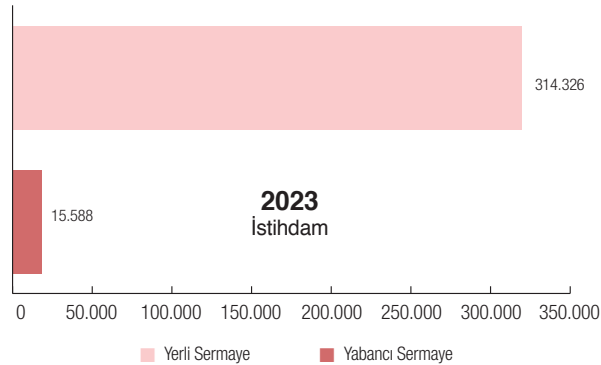
Türkiye'de Verilen Yatırım Teşvik Belgelerine Genel Bakış

2023 ve 2024 döneminde verilen yatırım teşvik belgelerinin adet, yatırımın tutarı, sermaye cinsi ve yarattığı istihdam kırıllımını inceledik.

Sermaye Türü	2023			2024		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
Yabancı Sermaye	482	123.089	15.588	432	109.529	16.753
Yerli Sermaye	15.192	1.538.512	314.326	11.786	1.165.835	254.176
Genel Toplam	15.674	1.661.601	329.914	12.218	1.275.364	270.929

2023 yılında 15.674 adet, 2024 yılında ise 12.218 adet yatırım teşvik belgesi verilmiştir.

2024 yılında 2023 yılına göre sabit yatırım tutarı miktarında %23'lük azalış meydana gelmiştir.

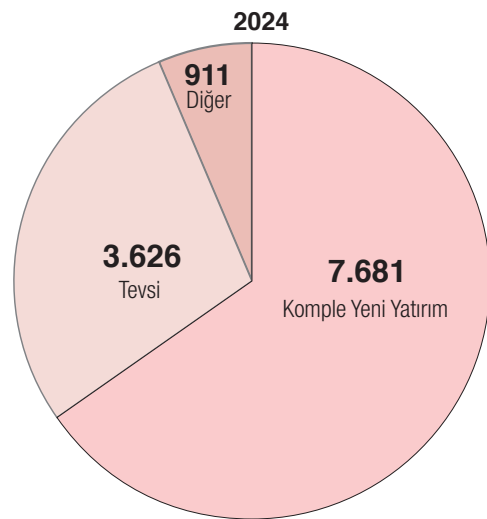
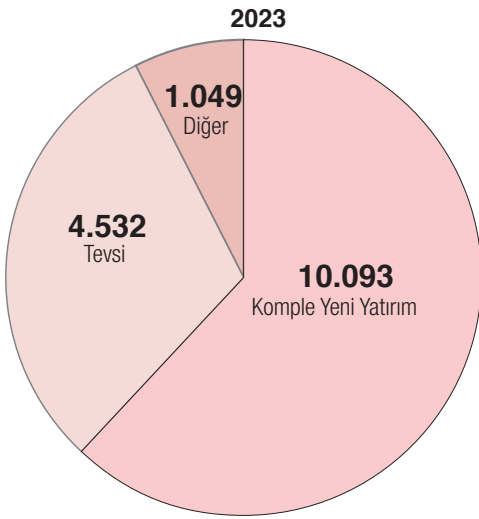

TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

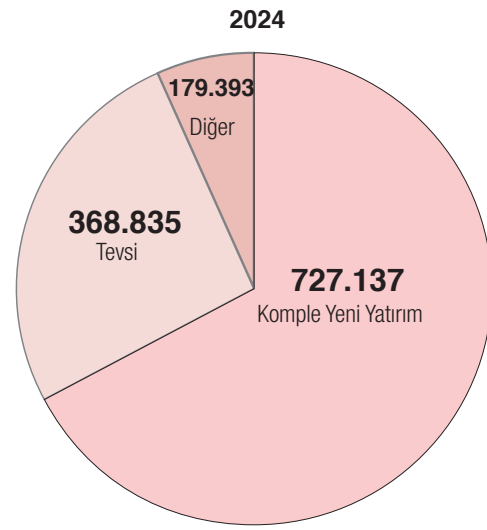
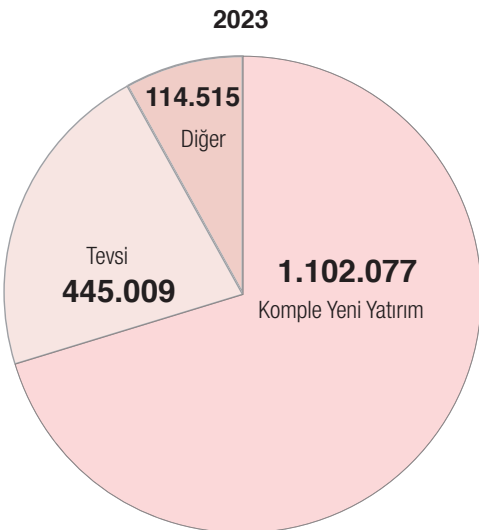
	2023		2024	
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Komple Yeni Yatırım	10.093	1.102.077	7.681	727.137
Tevsi	4.532	445.009	3.626	368.835
Diğer	1.049	114.515	911	179.393
Genel Toplam	15.674	1.661.601	12.218	1.275.365

*Diğer; modernizasyon, ürün çeşitlendirme gibi hizmetleri kapsamaktadır.

BELGE ADEDİ

SABİT YATIRIM [Milyon TL]

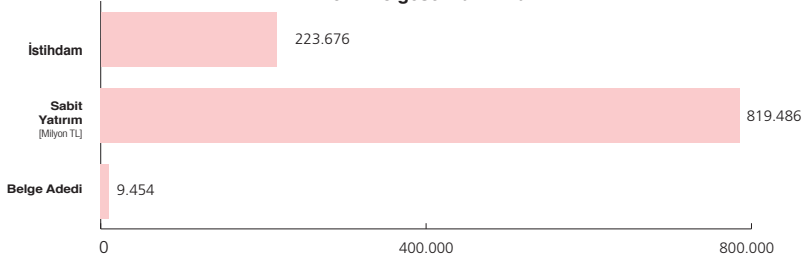

- 2023 ve 2024 yıllarında en çok Komple Yeni Yatırım cinsli yatırımlar ağırlık kazanmıştır.
- 2024 yılında 2023 yılına göre daha az yatırım teşvik belgesi verilmiş olurken, öngörülen yatırım tutarı da %23 azalmıştır.

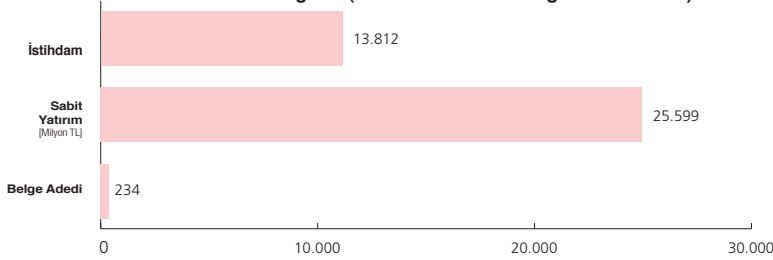
TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

2024															
Sermaye Türü	BÖLGESEL YATIRIMLAR			BÖLGESEL- Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Desteklenen Yatırımlar			GENEL YATIRIMLAR			STRATEJİK - TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ PROGRAMI			STRATEJİK YATIRIMLAR		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
Genel Toplam	9.454	819.486	223.676	234	25.599	13.812	2.506	352.338	31.723	13	5.441	656	11	72.501	1062

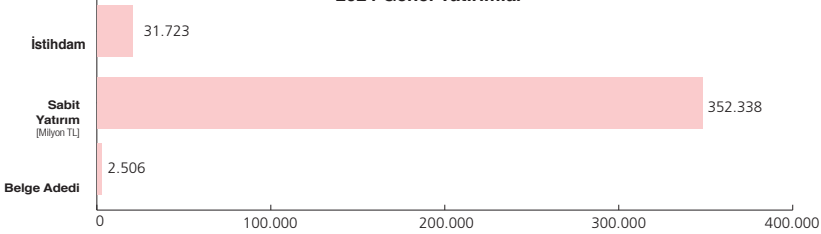
2024 Bölgesel Yatırımlar

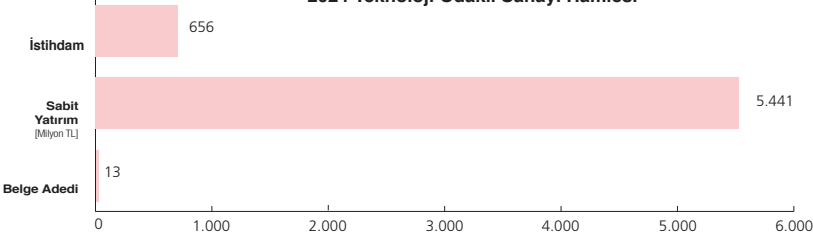
2024 Bölgesel (Cazibe Merkezleri Programı Yatırımlar)

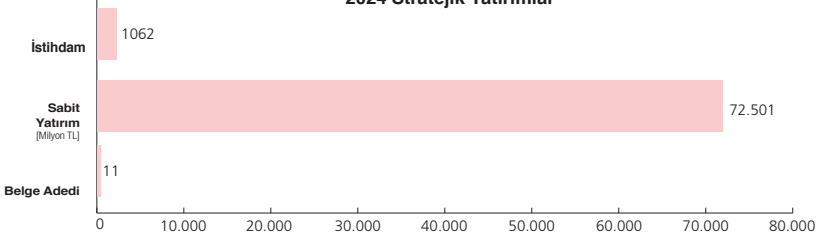
2024 Genel Yatırımlar

2024 Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi

2024 Stratejik Yatırımlar

TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

Türkiye'de Verilen Yatırım Teşvik Belgeleri

2023 1. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Genel Toplam	6.186	596.499

2024 1. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Toplam	4.516	571.185

2023 2. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Genel Toplam	3.118	151.031

2024 2. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Toplam	2.220	252.050

2023 3. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Genel Toplam	1.965	23.526

2024 3. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Toplam	1.483	146.653

2023 4. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Genel Toplam	1.343	10.392

2024 4. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Toplam	1.161	122.168

2023 5. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Genel Toplam	993	8.760

2024 5. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Toplam	766	72.348

2023 6. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Genel Toplam	2.004	5.852

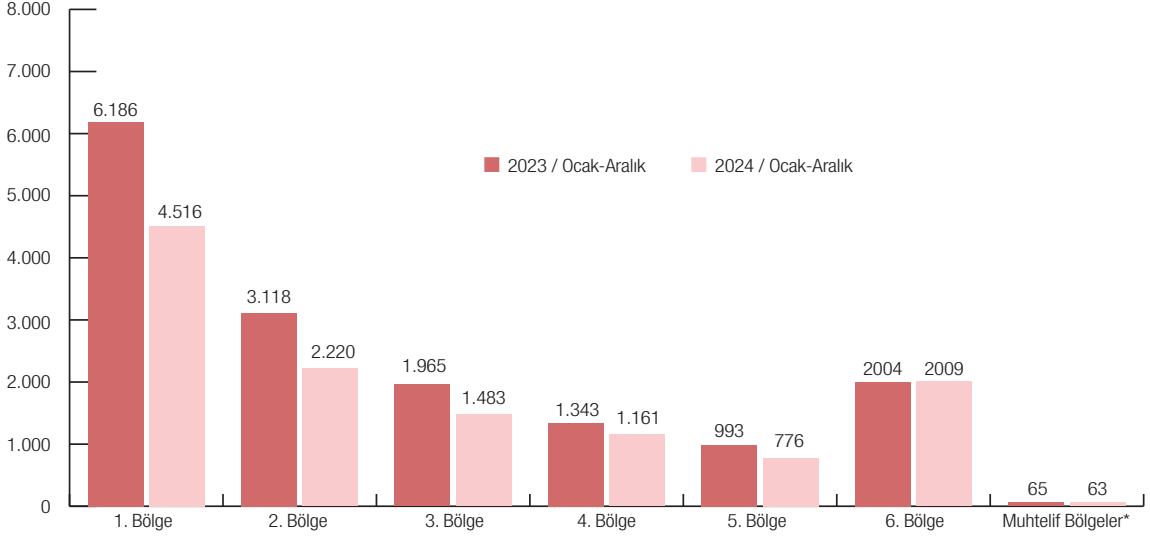
2024 6. Bölge		
Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)
Toplam	2.009	72.994

*Muhtelif Bölgeye 65 adet yatırım teşvik belgesi verilmiş olup, yatırımın tutarı 107.440 milyon TL'dir.

*Muhtelif Bölgeye 63 adet yatırım teşvik belgesi verilmiş olup, yatırımın tutarı 37.966 milyon TL'dir.

□ En fazla yatırım teşviki alan bölge her iki yılda da 1. Bölge olmuştur. Bunun sebebi, 1. Bölgede yer alan illerin nüfus yoğunluğu açısından kalabalık ve aynı zamanda sanayinin bel kemiğini oluşturuyor olmasıdır.

TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

- ❑ 2023 ve 2024 yıllarında verilen yatırım teşvik belge adedini karşılaştırdığımızda 6. bölge hariç bütün bölgelerde belge adetlerinin azaldığı gözlenmektedir.
- ❑ 2024 yılında en az yatırım teşvik belgesi 5. Bölgeye verilmiştir.

BÖLGELERİN DAĞILIMI					
1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge
Ankara	Aydın	Adana	Afyonkarahisar	Bayburt	Adıyaman
Antalya	Balıkesir	Burdur	Aksaray	Çankırı	Ağrı
Bursa	Bilecik	Düzce	Amasya	Erzurum	Ardahan
Eskişehir	Bolu	Gaziantep	Artvin	Giresun	Batman
İstanbul	Çanakkale	Karaman	Bartın	Gümüşhane	Bingöl
İzmir	Denizli	Kırkkale	Çorum	Kahramanmaraş	Bitlis
Kocaeli	Edirne	Kütahya	Elazığ	Kilis	Diyarbakır
Muğla	Isparta	Mersin	Erzincan	Niğde	Hakkari
Tekirdağ	Karabük	Samsun	Hatay	Ordu	Iğdır
	Kayseri	Trabzon	Kastamonu	Osmaniye	Mardin
	Kırklareli	Rize	Kırşehir	Sinop	Muş
	Konya	Uşak	Malatya	Tokat	Siirt
	Manisa	Zonguldak	Nevşehir	Tunceli	Şanlıurfa
	Sakarya		Sivas	Yozgat	Şırnak
	Yalova				Van
					Bozcaada, Gökçeada

TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

YATIRIM TEŞVİK BELGELERİ SEKTÖREL ANALİZ VE İSTATİSTİKLERİ

2023 ENERJİ		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
3.758	356.635	4.850

2024 ENERJİ		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2.119	187.129	3.751

2023 HİZMETLER		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
1.630	378.965	56.990

2024 HİZMETLER		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
1.627	357.791	56.132

2023 İMALAT		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
9.597	867.035	257.445

2024 İMALAT		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
7.842	691.736	203.580

2023 MADENCİLİK		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
247	34.714	4.363

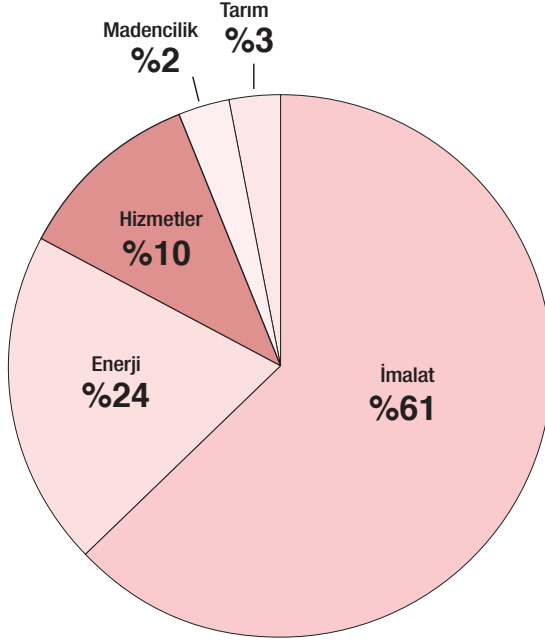
2024 MADENCİLİK		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
208	20.546	2.488

2023 TARIM		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
442	24.792	6.266

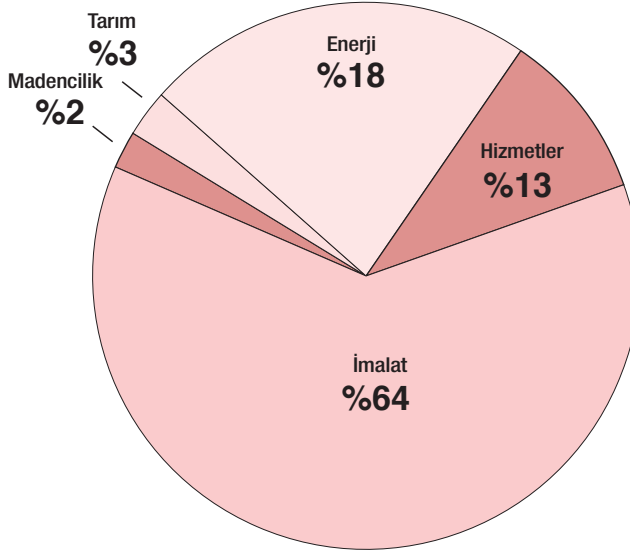
2024 TARIM		
Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
382	18.160	4.4978

TÜRKİYE'DE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNİN ANALİZİ

2023

2024

- ❑ 2023 ve 2024 yıllarında tüm parametreler bazında (belge adedi, sabit yatırım tutarı, istihdam) en çok yatırım teşviki alan sektör imalat sanayidir.
- ❑ 2024 döneminde imalat sanayi için düzenlenen teşvik belgesi adedi 2023 dönemine göre %25 azalarak 7.842 adet olmuştur. Aynı dönemde imalat sanayi için düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin tüm sektörler içindeki oranı %64 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- ❑ 2023 ve 2024 yıllarında belge adedi bazında en az yatırım teşviki alan sektör madenciliktir. 2023 ve 2024 dönemlerini karşılaştırdığımızda enerji sektörünün payı azalmıştır.
- ❑ 2023 yılında payı %10 olan Hizmetler sektörü, 2024 yılında %13 seviyesinde gerçekleşmiştir.

YATIRIM TEŞVİKİNE YÖNELİK YENİLİKLER

Bültenin bu bölümünde yatırım teşvikine yönelik güncel gelişme ve uygulamalar paylaşılmaktadır.

YATIRIM TEŞVİKİNE YÖNELİK YENİLİKLER

24 Ağustos 2024 tarih ve 32642 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2012/1)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ çerçevesinde yapılan düzenlemelerin özeti aşağıda sunulmaktadır:

2012/3305 sayılı Kararın 12’nci maddesinin 11’nci fıkrası kapsamında düzenlenen ve kadın ve/veya genç istihdamını ilave olarak desteklemeye yönelik tanımlanan “İlave sigorta primi işveren hissesi desteği”nin (İSPİH) uygulanmasına yönelik esaslar belirlenmiştir. Söz konusu destek sigorta primi (işçi) hissesi desteği için de uygulanabilecektir. İSPİH desteği, 29 Haziran 2021 sonrasındaki müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında uygulanacaktır. Proje Bazlı Teşvik Sistemi kapsamındaki yatırımlar bu destekten yararlanmayacaktır.

GES yatırımlarında halihazırda ithal güneş panelleri ve konstrüksiyonları yatırım teşvik belgesi kapsamında değerlendirilmeyen harcamalar arasında yer alıyordu. Tebliğ ile hücresi yurtdışından temin edilerek üretilen montaja dayalı güneş panellerinin de teşvik belgesi kapsamına alınmamasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Buna göre üretim süreci ingot dilimleme aşamasından başlayarak yurtiçinde üretilen hücreler kullanılarak üretilen güneş panelleri teşvik belgesi kapsamına alınabilecektir.

Lisanssız RES yatırımları kapsamında düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde yurtdışında üretilen kanat, jeneratör ve türbin üretimi teşvik belgesi kapsamında değerlendirilmeyorken, yapılan değişiklik ile “türbin” ibaresi çıkarılmış ve lisanssız RES yatırımlarında kanat ve kulelerin yerli üretim koşuluna bağlanmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

Ancak, 01/01/2026 tarihinden sonra yürürlüğe girmek üzere, lisanssız RES yatırımlarına ilişkin teşvik belgeleri kapsamında kanat ve kuleye ilave olarak jeneratörün de yerli üretim olması koşulu getirilmiştir. Ayrıca bu kapsamda jeneratörü yurt dışında üretilerek temin edilen naseller de teşvik belgesi kapsamında değerlendirilmeyecektir.

11 Kasım 2024 tarih ve 32719 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar çerçevesinde yapılan düzenlemelerin özeti aşağıda sunulmaktadır:

Yapılan değişiklikle, projelerin destek alabilmesi için asgari yatırım şartları yükseltildi. Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlerin üretimine yönelik olan ve Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için gerekli asgari sabit yatırım tutarı yüz milyon Türk Lirası olarak belirlendi; diğer yatırımlar için ise asgari sabit yatırım tutarı veya AR-GE faaliyetleri harcaması iki milyar Türk lirası olacak şekilde güncellendi.

Ayrıca, Cumhurbaşkanı tarafından desteklenmesi uygun görülen projeler için Bakanlıkça yatırım teşvik belgesi düzenlenmesi kararı yer aldı. Karara göre, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı, Bakanlık tarafından hazırlanan çağrı planları doğrultusunda yürütülecek ve başvurular, pazar doygunluğu gibi kriterler dikkate alınarak değerlendirmeye alınacak.

IV

SANAYİNİN FİNANSMANI

Bültenin bu bölümünde KOSGEB tarafından yeni açıklanan desteklerin özeti bulunmaktadır.

İSTİHDAMI KORUMA DESTEK PROGRAMI

Amaç: İmalat sanayinin emek yoğun sektörlerinde iş gücünün korunmasına katkı sağlamak.

Kapsam: NACE Kodu; Kısım C – İmalat başlığı altında aşağıdaki sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler programa başvurabilir:

13- Tekstil Ürünlerinin İmalatı

14- Giyim Eşyalarının İmalatı

15- Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı

31- Mobilya İmalatı

32.99.02- Kot vb. baskı düğmeleri, çitçitlar, düğmeler, fermuarlar vb. imalatı (düğme formları ve fermuar parçaları dahil)

Destek Koşulları ve Başvuru Şartları

Genel Şartlar:

KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı, aktif durumda ve güncel İşletme Beyanı'na sahip olmak.

Destek programının süresi 12 aydır.

Destek ödemesi yapılacak işletmenin KOSGEB'e vadesi geçmiş borcu bulunmamalıdır.

Destek Unsurları

Destek programı kapsamında, 2024 yılının son üç ayına ait ortalama prim gün sayısını 2025 yılında korumuş olan işletmelere geri ödemesiz olarak performans desteği sağlanır.

Destek Tutarı

30 Prim Gün Destek Tutarı: 2.500 TL'dir.

Destek Üst Limiti:

Toplam destek üst limiti 249 çalışan üzerinden 360 prim gün çalışma karşılığı olarak 7.470.000 TL

Destek Oranı

%100 (Geri Ödemesiz)

KAPASİTE GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI

Amaç: KOBİ'lerin verimlilik, dayanıklılık, üretim, pazar büyüklüğü ve kurumsal kapasitesini artırmak; ölçek büyütme yatırımlarına ve büyük işletmelerin tedarikçilerinin geliştirilmesine katkı sağlamak.

Kapsam: NACE Rev. 2'ye göre aşağıdaki sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler programa başvurabilir:

Kısım C – İmalat

Bölüm 61 – Telekomünikasyon

Bölüm 62 – Bilgisayar programlama ve ilgili faaliyetler

Bölüm 63 – Bilgi hizmet faaliyetleri

Bölüm 72 – Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri

Destek Koşulları ve Başvuru Şartları

Genel Şartlar:

KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı, aktif durumda ve güncel İşletme Beyanı'na sahip olmak. Küçük veya orta büyüklükte işletme sınıfında yer almak (mikro işletmeler başvuru yapamaz).

Limited veya anonim şirket statüsünde olmak.

Hızlı büyüyen işletme olmak.

Hızlı Büyüme Şartı Aranmayan Durumlar:

KOSGEB veya TÜBİTAK tarafından desteklenen Ar-Ge/Ür-Ge/yenilik projesini başarılı olarak tamamlamış olmak.

5746 sayılı Kanun kapsamında AR-GE merkezi olmak.

Geçerli Teknolojik Ürün Deneyim (TÜR) belgesine sahip olmak.

Teknoloji Geliştirme Bölgesinde faaliyet göstermek.

Tedarikçi geliştirmeye yönelik projelerde büyük işletme ile sipariş sözleşmesi sunmak.

Destek Unsurları

Kredi Limitleri:

İşletme başına kredi alt limiti: 1.000.000 TL

İşletme başına kredi üst limiti: 20.000.000 TL

Program Süresi: 24 ay

Azami Kredi Vadesi: 36 ay

Desteklenen Giderler:

Makine, teçhizat ve kalıp alımları, Yazılım giderleri, Personel giderleri

Hizmet alımları (eğitim, danışmanlık, belgelendirme, test ve analiz, pazarlama, tasarım, sınai mülkiyet hakları)

İşletme sermayesi

Protokol Kapsamındaki Bankalar:

T.C. Ziraat Bankası A.Ş. - Türkiye Halk Bankası A.Ş. - Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.
- Ziraat Katılım Bankası A.Ş.

KÜRESEL REKABETÇİLİK DESTEK PROGRAMI

Amaç: İşletmelerin küresel rekabet ortamında daha dayanıklı olmalarını ve rekabet avantajı elde etmelerini sağlamak

Kapsam: Aşağıdaki stratejileri içeren projeler desteklenmektedir:

Yenilikçi ürünlerin geliştirilmesi

İnovasyon faaliyetleri ile ürünlerin üretimi ve ticarileştirilmesi

Üretim süreçlerinin optimize edilmesi ve verimliliğin artırılması

Tedarik zinciri yönetiminin güçlendirilmesi

Yeni teknolojilerin etkin kullanımı

Küresel iş birlikleri ile uluslararası pazarlarda yer alma

Destek Koşulları ve Başvuru Şartları

Genel Şartlar:

KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı, aktif durumda ve güncel İşletme Beyanına sahip olmak.
Limited veya anonim şirket statüsünde olmak.

Özel Şartlar:

Orta yüksek ve yüksek teknoloji düzeyinde faaliyet gösteren ve hızlı büyüyen işletmelerden, son üç yıl içerisinde her yıl bir önceki yıla göre ihracatını artıran.

Son üç yıl içerisinde her yıl bir önceki yıla göre ihracatını ve Ar-Ge harcamasını artıran hızlı büyüyen işletmeler.

Yüksek teknoloji düzeyinde faaliyet gösteren, orta ölçekli ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen öncelikli ürünler listesinde yer alan ürünlere ilişkin faaliyet gösteren işletmeler.

"Turcorn 100 Programı" kapsamına alınmış işletmeler.

Destek Unsurları

Kredi Limitleri:

İşletme başına kredi alt limiti: 5.000.000 TL

İşletme başına kredi üst limiti: 50.000.000 TL

Program Süresi: 24 ay (3'er aylık dönemler) Azami Kredi Vadesi: 36 ay

Desteklenen Giderler:

Makine, teçhizat ve kalıp giderleri, Yazılım giderleri, Personel giderleri

Hizmet alımı giderleri (eğitim, danışmanlık ve yönderlik, belgelendirme, test ve analiz, pazarlama, tasarım, sınai mülkiyet hakları)

DİJİTAL DÖNÜŞÜM DESTEK PROGRAMI

Programın Amacı

Hedef: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) dijital dönüşüm süreçlerini destekleyerek iş süreçlerini geliştirmek, rekabet gücünü artırmak ve ekonomideki paylarını yükseltmek.

Stratejik Kapsam: Ulusal ve uluslararası hedeflerle uyumlu, inovatif ve rekabetçi işletme yapıları oluşturmak.

Uygunluk Kriterleri ve Başvuru Şartları

Başvuru Yapabilecek İşletmeler:

Son 3 mali yıl "Faaliyet Karı" veya son mali yıl "Öz Kaynaklar Toplamı" negatif olmayan, imalat sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'ler.

Dijital dönüşüm danışmanlığı hizmeti almış ve onaylı dijital dönüşüm/olgunluk değerlendirme raporu bulunan işletmeler.

Belgelendirme: TÜBİTAK TÜSSİDE, MESS Teknoloji Merkezi veya İHKİB Dijital Dönüşüm Merkezleri tarafından onaylanmış raporlar gerekmektedir.

Destek Unsurları ve Finansal Koşullar

Kredi Tavan ve Taban:

İşletme başına kredi alt limiti: 1.000.000 TL

İşletme başına kredi üst limiti: 20.000.000 TL

Program Süresi ve Kredi Vadesi:

Süre: 24 ay

Azami kredi vadesi: 36 ay

Destek Kalemleri: Makine, teçhizat, yazılım ve donanım giderleri gibi dijital dönüşüm için gerekli yatırımlar.

Protokol Kapsamındaki Bankalar:

Türk Ekonomi Bankası A.Ş. (TEB)

Türkiye İş Bankası A.Ş.

V

EKONOMİYE GENEL BAKIŞ

*Bültenin bu bölümünde 2024
yılı verilerinin değerlendirilmesi
paylaşılmaktadır.*

Ferda Besli
Besfin CEO

ferda.besli@besfin.com

2024 yılında Türkiye ekonomisi %3,2 oranında büyüme kaydetmiştir. Sanayi sektörü %1,4 oranında büyüyerek büyümeye sınırlı katkı sağlarken, hizmetler sektörü %2,5 büyüme oranıyla ekonomiye en büyük desteği vermiştir. Tarım sektörü %3,7'lik büyüme oranıyla pozitif katkıda bulunurken, inşaat sektörü %7,8 oranında büyüme kaydederek en yüksek artışı göstermiştir.

Yatırım teşvik belgeleri açısından bakıldığında, 2024 yılında toplam 12.218 yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Bu belgelerle birlikte 1,3 trilyon TL sabit yatırım tutarı öngörülmüş ve 270.929 kişilik istihdam yaratılması planlanmıştır. Ancak 2023 yılı ile kıyaslandığında, yatırım teşvik belgesi sayısında ve toplam yatırım tutarında azalma yaşanmıştır. 2023 yılında 15.674 yatırım teşvik belgesi ile 1,66 trilyon TL yatırım yapılması öngörülmüşken, 2024 yılında yatırım tutarı 1,27 trilyon TL'ye düşmüştür.

Sektörel bazda incelendiğinde, 2024 yılında en fazla yatırım teşvik belgesi imalat sektörüne verilmiştir. İmalat sektörü için toplam 691,7 milyar TL'lik yatırım teşvik edilerek 203.580 kişilik istihdam sağlanması hedeflenmiştir. Hizmetler sektörü, 357,8 milyar TL sabit yatırım tutarı ve 56.132 kişilik istihdam öngörüsüyle en fazla teşvik alan ikinci sektör olmuştur. 2023 yılı ile karşılaştırıldığında, enerji sektörüne yönelik teşviklerin önemli ölçüde azaldığı, imalat ve hizmet sektörlerine yönelimin arttığı görülmektedir. 2023 yılında enerji sektörüne yapılan yatırımlar 356,6 milyar TL seviyesindeyken, 2024 yılında bu rakam 187,1 milyar TL'ye düşmüştür.

Bölgesel olarak ele alındığında, 2024 yılında en fazla yatırım teşvik belgesi birinci bölgeye verilmiştir. Bu bölgede toplam 571,2 milyar TL yatırım teşvik edilirken, ikinci ve üçüncü bölgelerde yatırım miktarında düşüş yaşanmıştır. Buna karşılık, altıncı bölgede teşvik edilen yatırım miktarı artış göstermiştir. Bu durum, devletin bölgesel kalkınma politikaları kapsamında ekonomik hareketliliği daha dengeli bir şekilde yaygınlaştırma hedefini ortaya koymaktadır.

Yatırım teşvik belgelerinin niteliği açısından değerlendirildiğinde, 7.681 adet yatırım teşvik belgesi yeni yatırımlar için düzenlenirken, 3.626 yatırım teşvik belgesi mevcut yatırımların genişletilmesi amacıyla verilmiştir. Bunun yanı sıra, 911 yatırım teşvik belgesi modernizasyon ve çeşitlendirme yatırımları için hazırlanmıştır. Bu verilere göre, 2024 yılında teşvik edilen yatırımların yüzde 63'ü yeni yatırımlardan, yüzde 30'u genişleme yatırımlarından ve yüzde 7'si modernizasyon yatırımlarından oluşmaktadır.

2024 yılı boyunca yatırım teşvik belgelerinde görülen bu değişimler, Türkiye'nin yatırım politikalarında yeni bir denge oluştuğunu göstermektedir. Özellikle imalat ve hizmet sektörlerine verilen teşviklerin artması, sanayinin dönüşümüne ve hizmet ekonomisinin güçlenmesine yönelik stratejik bir değişime işaret etmektedir. Enerji sektörüne yapılan yatırımlardaki düşüş ise, bu alandaki yoğun yatırımların 2023 yılında büyük ölçüde tamamlandığını ve 2024 yılında diğer sektörlere ağırlık verildiğini göstermektedir.

Orta Vadeli Program (OVP) kapsamında 2025 yılı için yatırım ortamının daha da geliştirilmesi planlanmaktadır. Bu doğrultuda, sanayi alanlarının genişletilmesi, hazine arazilerinin yatırımcılara sunulması ve KOBİ'lerin tedarik zincirlerine entegrasyonunu artırmaya yönelik yeni destek programları oluşturulacaktır. Özellikle sanayi yatırımlarının çeşitlendirilmesi, dijitalleşme ve sürdürülebilir kalkınma politikalarının yatırım teşviklerinde daha büyük bir rol oynaması beklenmektedir.

2024 yılı, Türkiye'nin yatırım teşvik politikalarında değişimlerin yaşandığı bir yıl olmuş, enerji sektöründen hizmetler ve imalat sektörüne doğru bir yönelim gerçekleşmiştir. Yeni yatırımların yüksek paya sahip olması ise, Türkiye'de yatırım iştahının devam ettiğini ve sanayinin büyümeye yönelik dinamik yapısını koruduğunu göstermektedir. 2025 ve sonrasında, Türkiye'nin küresel tedarik zincirlerine entegrasyonu, dijital dönüşüm ve yeşil ekonomi politikaları yatırım teşviklerinde belirleyici faktörler olacaktır.

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSO TEŞVİK MASASI ile Devlet Desteklerinden Yararlanmak Artık Çok Daha Kolay

Teşvik masası birimimizle güncellenen mevzuatı takip ediyor, firmanız için en uygun devlet desteklerini, teşvik ve hibeleri araştırıyor; hızlı bir şekilde ulaşmanızı sağlıyoruz.

DETAYLI BİLGİ İÇİN

Tel: (0212) 252 29 00 - 261

E-posta: tesvikmasasi@iso.org.tr

iso.org.tr/iso-tesvik-masasi

